

**ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ
ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ (2014-2019)**

2014

Το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας εξέδωσε τα Πρακτικά του 15ου Διεθνούς Συνεδρίου της Εταιρείας Αφηγηματολογικής Έρευνας, *Narratives Across Space and Time: Transmissions and Adaptations. Proceedings of the 15th Congress of the International Society for Folk Narrative Research, June 21-27, 2009 Athens*, γενική επιστ. επιμέλεια: Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη, επιμ. Αικ. Πολυμέρου-Καμηλάκη, Ευάγγ. Καραμανές, Ιωάνν. Πλεμμένος, Δημοσιεύματα του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών αρ. 31, Αθήνα 2014. [στην ελληνική, αγγλική, και γερμανική γλώσσα] σελ. 2184 (vol. I σελ. 712, vol. II σελ. 712, vol. III σελ. 760, ISBN vol. I: 978-960-404-284-5, ISBN vol. II: 978-960-404-285-2, ISBN vol. III: 978-960-404-286-9, ISBN [SET]: 978-960-404-283-8). Συνεχίστηκε η επεξεργασία των Πρακτικών του Συνεδρίου «Σμύρνη: Η ανάπτυξη μιας μητρόπολης της Ανατολικής Μεσογείου (17ος αι. - 1922)», μουσικής έκδοσης για την Ευρυτανία, λαογραφικής έκδοσης για την Κίμωλο, δύο τόμων της Επετηρίδας του Κέντρου, κ.ά.

Το Κέντρο εκπονεί το Πρόγραμμα «Εθνικό Δίκτυο Ψηφιακής Τεκμηρίωσης της Άυλης και Υλικής Πολιτιστικής Κληρονομιάς» για την δημιουργία ψηφιακών αποθετηρίων και την προβολή των ψηφιακών συλλογών του και εκείνων της Βιβλιοθήκης της Ακαδημίας στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ψηφιακή Σύγκλιση». Συμμετέχει στο Πρόγραμμα της Ακαδημίας Αθηνών για την Προβολή του Έργου των Ερευνητικών Κέντρων στο παγκόσμιο ιστό με την ψηφιοποίηση και προβολή κινηματογραφικών καταγραφών, μουσειακών και άλλων συλλογών. Συμμετέχει σε σχετικά Προγράμματα της Ακαδημίας Αθηνών (DARIAH, ΔΥΑΣ).

Οι ερευνητές και το προσωπικό πραγματοποίησαν εννέα εντεταλμένες δεκαήμερες αποστολές για επιτόπια έρευνα (καθώς και επ' ευκαιρία αποστολές για την καταγραφή λαογραφικών εκδηλώσεων) ως εξής: Μαρία Ανδρουλάκη (Νομός Δωδεκανήσου, Νήσος Ρόδος, 3 - 13/11/2014), Γιώργος Βοζίκας (Νομός

Σερρών, 1 - 10/10/2014), Ιωάννης Καραχρήστος (Νομός Κυκλάδων, Νήσος Σύρος, 7 - 16/11/2014), Ανδρομάχη Οικονόμου (Νομός Αρκαδίας, 2 - 11/09/2014), Ιωάννης Πλεμμένος (Νομός Μεσσηνίας, 18 - 27/08/2014), Παρασκευάς Ποτηρόπουλος (Νομός Βοιωτίας, 21 - 30/11/2014), Κυριακή Χρυσού-Καρατζά (Νομός Δωδεκανήσου, Νήσος Ικαρία, 8 - 17/09/2014), Ζωή Αναγνωστοπούλου (Νομός Λέσβου, 8 - 17/09/2014), Λουΐζα Καραπιδάκη (Νομός Βοιωτίας, 24 - 31/12/2014). Στο Αρχείο του Κέντρου εισήχθησαν 26 λαογραφικές συλλογές. Μεταξύ αυτών η σημαντική συλλογή ηχογραφήσεων και βιντεοσκοπήσεων της μουσικολόγου Αθηνάς Κατσανεβάκη από την Βόρεια Πίνδο, Δυτική Μακεδονία, Βόρεια Ήπειρο, Βόρεια Μακεδονίας, κ.α. Συνεχίστηκε η ψηφιοποίηση και εισαγωγή ψηφιακών τεκμηρίων της συλλογής φωτογραφιών και διαφανειών Δημητρίου Καλούσιου από την Κεντρική Πίνδο (κυρίως Νομοί Τρικάλων, Ιωαννίνων, κ.α.). Εμπλουτίστηκε το Εθνικό Ευρετήριο της Άυλης Πολιτισμικής Κληρονομιάς στο οποίο έχουν καταχωρισθεί περί τα 700 θέματα και συνεχίστηκε η σχετική συνεργασία με επιμέρους δημόσιους και αυτοδιοικητικούς φορείς αλλά και πολιτιστικούς συλλόγους. Συνεχίστηκε η ψηφιοποίηση και τεκμηρίωση χειρογράφων, φωτογραφιών, ηχογραφήσεων, κινηματογραφήσεων και μουσειακών αντικείμενων στις Βάσεις Δεδομένων. Στο μέτρο των υπάρχοντων οικονομικών δυνατοτήτων έγινε προμήθεια πέντε ηλεκτρονικών υπολογιστών και σχετικών λογισμικών καθώς και θαφρών για την τοποθέτηση βιβλίων.

Στην Βιβλιοθήκη εισήχθησαν 550 τόμοι βιβλίων και τεύχη περιοδικών. Πραγματοποιήθηκαν βιβλιοθηκονομικές εργασίες με αναδιάρταξη 6000 τόμων και εισαγωγή βιβλίων τριών Ερευνητικών Κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών στον ηλεκτρονικό κατάλογο. Στην Βιβλιοθήκη και το Αρχείο του Κέντρου εργάστηκαν έλληνες και ξένοι μεταπτυχιακοί φοιτητές, ερευνητές και καθηγητές.

Πραγματοποιήθηκαν εκθέσεις στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και Παράδοσης «Αγγελική Χατζημιχάλη» σε συνεργασία με τον Πολιτιστικό Οργανισμό του Δήμου Αθηναίων: για την εθιμολογία των Απόκρεω με θέμα «Οι Απόκριες: Σοχός, Νάουσα, Αγία Ελένη Σερρών, Σκύρος» (15 Φεβρουαρίου 2014 – 2 Μαρτίου 2014) και για την εθιμολογία του Δωδεκαημέρου (4 Δεκεμβρίου 2014 – 4 Ιανουαρίου 2015). Οι εκθέσεις συνοδευόταν από επιστημονικές ανακοινώσεις ερευνητών του Κέντρου και από εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές. Επίσης την Κυριακή 15 Ιουνίου στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και Παράδοσης «Αγγελική Χατζημιχάλη» πραγματοποιήθηκε με επιτυχία ανοιχτή συζήτηση με θέμα «Η Λαϊκή Τέχνη ως πηγή έμπνευσης της σύγχρονης τέχνης στην Αθήνα σήμερα» (στο πλαίσιο σχετικής έκθεσης). Η εκδήλωση ήταν ενταγμένη στο πλαίσιο των δράσεων και εκδηλώσεων του Δικτύου Μουσείων και Πολιτιστικών Φορέων Αθηνών στο οποίο το Κέντρο είναι μέλος. Το Κέντρο συνεργάστηκε με τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών «Ελευθέριος Βενιζέλος

για την πραγματοποίηση έκθεσης φωτογραφίας του Ανδρέα Σμαραγδή με κείμενα της Αικατερίνης Πολυμέρου-Καμηλάκη με τίτλο «Πέριξ του Ελαιώνα, το Περιβόλι της Θεάς Αθηνάς» (3 Σεπτεμβρίου - 31 Δεκεμβρίου 2014) στον εκθεσιακό χώρο των αφίξεων του Αερολιμένα. Συνέδραμε το νεοϊδρυθέν Μουσείο της Ελληνικής Γαστρονομίας (Αθήνα) στην παρουσίαση έκθεσης με θέμα την «Μοναστηριακή διατροφή».

Πραγματοποιήθηκε εκδήλωση παρουσίασης της έκδοσης των Πρακτικών της ημερίδας «Κωνσταντίνος Ψάχος: ο Μουσικός, ο Λόγιος» (Δημοσιεύματα του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας αρ. 29, Αθήνα 2013) την Πέμπτη, 6 Μαρτίου στην Ανατολική Αίθουσα του Μεγάρου της Ακαδημίας Αθηνών. Επίσης πραγματοποιήθηκε εκδήλωση παρουσίασης της έκδοσης, Σωτήριος (Sam) I. Τσιάνης, *Δημοτικά τραγούδια από τη Βυτίνα Αρκαδίας / Folk Songs from Vytina, Arcadia*, (Μουσική συλλογή 1959, Μελέτη-Μεταγραφή), (Σειρά Πηγές του Λαϊκού Πολιτισμού αρ. 8, Αθήνα 2013), το Σάββατο 9 Αυγούστου 2014 στο χώρο του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τρύφωνος Π. Θαλασσινού στην Βυτίνα Αρκαδίας.

Το Κέντρο οργάνωσε, σε συνεργασία με την Διεύθυνση Ευρωπαϊκών και Διεθνών Εκπαιδευτικών Θεμάτων του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, ειδικό σεμινάριο για εκπαιδευτικούς με θέμα την «Άυλη πολιτισμική κληρονομιά», την Τρίτη 11 Μαρτίου 2014 στο 1ο Πρότυπο Γενικό Λύκειο Αθηνών - Γεννάδειο. Κύριος σκοπός του σεμιναρίου, που αποτελεί εξέλιξη της υπάρχουσας συνεργασίας του Κέντρου Λαογραφίας με την εν λόγω Διεύθυνση, ήταν η ενημέρωση και η υποστήριξη της εκπαιδευτικής κοινότητας σε θέματα λαϊκού πολιτισμού.

Συμμετείχε με παρουσίαση του τόμου για τον Κωνσταντίνο Ψάχο και ανακοινώσεις στην οργάνωση ημερίδας (από κοινού με την Πατριαρχική Μεγάλη του Γένους Σχολή, Συλλόγους Κωνσταντινουπολιτών και το Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών) με θέμα «Εξέχουσες μορφές της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας και της Κωνσταντινουπολίτικης Λογισύνης: Ιωακείμ Γ' ο Μεγαλοπρεπής, Κωνσταντίνος Α. Ψάχος» για τα 560 χρόνια από την ανίδρυση της Πατριαρχικής Μεγάλης του Γένους Σχολής (1454-2014) στις 29 Μαρτίου 2014 στο Πολεμικό Μουσείο, Αθήνα. Η ημερίδα ετέθη υπό την αιγίδα της Αυτού Θειοτάτης Παναγιότητος του Οικουμενικού Πατριάρχου Κυρίου Κυρίου Βαρθολομαίου. Το Κέντρο συνέδραμε επιστημονικά τον Δήμο Φαρσάλων που οργάνωσε από κοινού με την «Αμφικτιονία των Θεσσαλών Καραγκούννηδων» το 3ο Πανελλήνιο Εθνολογικό Συνέδριο των Θεσσαλών Καραγκούννηδων με τίτλο «Οι Θεσσαλοί Καραγκούννηδες στον κύκλο του χρόνου και της ιστορίας» στις 10-12 Απριλίου 2014 στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου στα Φάρσαλα και συμμετείχε στις εργασίες του με ανακοινώσεις ερευνητών του.

Κατά την διάρκεια του έτους ομάδες μαθητών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, επισκέφτηκαν τους χώρους του Κέντρου, ξεναγή-

θηκαν στην μουσειακή συλλογή του και παρακολούθησαν ειδικές εισηγήσεις των ερευνητών στον χώρο του αναγνωστηρίου. Στο Κέντρο πραγματοποίησαν πρακτική άσκηση οκτώ φοιτητές προερχόμενοι από τρεις Πανεπιστημιακές σχολές (το Τμήμα Φιλολογίας και το Τμήμα Μουσικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, τον Τομέα Λαογραφίας του Τμήματος Ιστορίας-Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, το Τμήμα Κοινωνιολογίας και το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου). Συνεχίστηκαν τα μαθήματα Λαογραφίας στο Λαϊκό Πανεπιστήμιο της Εταιρείας Φίλων του Λαού.

Η εκπαιδευτική δίτομη έκδοση του Κέντρου «Η ελιά στον Πολιτισμό της Ρόδου» «Μαθαίνω για την ελιά και το λάδι» (Μαρία Ανδρουλάκη και Λουΐζα Καραπιδάκη, Πρόλογος - επιστημονική επιμέλεια, Αικ. Πολυμέρου-Καμηλάκη, Αθήνα 2010) έλαβε το Βραβείο Μοσκόβη από τον Δήμο Αθηναίων. Το Κέντρο Λαογραφίας έλαβε τιμητικό βραβείο στο πλαίσιο των έβδομων βραβείων ποιότητας του περιοδικού «Γαστρονόμος» της εφημερίδας Καθημερινή για το πολύχρονο ερευνητικό έργο του στον τομέα της παραδοσιακής διατροφής. Το βραβείο που απένειμε η ποιότητα και ακαδημαϊκός κ. Κική Δημουλά κατά τη διάρκεια εκδήλωσης στο Μουσείο Μπενάκη την Τετάρτη 11 Ιουνίου παρέλαβαν η π. διευθύντρια του Κέντρου Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη και ο διευθύνων Ευάγγ. Καραμανές.

Ο διευθύνων και οι ερευνητές του Κέντρου δημοσίευσαν 25 πρωτότυπες επιστημονικές μελέτες, συμμετείχαν σε συνέδρια με ανακοινώσεις και πραγματοποίησαν ομιλίες λαογραφικής θεματολογίας σε εκδηλώσεις για ευρύτερο κοινό. Ερευνητές δίδαξαν στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.). Επίσης συμμετείχαν σε επιτροπές ως κριτές ή αξιολογητές μελών ΔΕΠ και ερευνητικών προγραμμάτων ελληνικών και ξένων οργανισμών. Η περιοδική έκδοση της International Society for Ethnology and Folklore δημοσίευσε κείμενο με τίτλο «National Ethnology Reports. Folklore Studies in Greece», (*International Society for Ethnology and Folklore Newsletter*, November 2014, vol. 12, no 2, σ. 12-16), με θέμα τις ελληνικές λαογραφικές σπουδές και το Κέντρο Λαογραφίας που συνέταξαν η τέως διευθύντρια και ο διευθύνων το Κέντρο.

[Ευάγγελος Καραμανές]

2015

Το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας εξέδωσε τα έργα: Γεώργιος Κ. Σπυριδάκης, *Λαογραφικά Σύμμεικτα της Κιμώλου. Λαογραφική αποστολή εις Κίμωλον (14-29 Αυγούστου 1963)*, Εισαγωγή - επιστημονική

και εκδοτική επιμέλεια, γλωσσάριο: Παναγιώτης Ιω. Καμηλάκης, Επιστημονικοί υπεύθυνοι: Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη, Ευάγγελος Καραμανές, Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, Σειρά Πηγές του Λαϊκού Πολιτισμού, αρ. 9, Αθήνα 2015, σελ. 400, ISBN: 978-960-404-297-5 [+ 1 CD]. Στέφ. Δ. Ήμελλος - Margaret Kenna, *Ανάφη. Από λαογραφική, διαλεκτολογική και κοινωνικοανθρωπολογική άποψη*, Σειρά Πηγές του Λαϊκού Πολιτισμού, αρ. 10, Αθήνα 2015, σελ. 288, ISBN: 978-960-404-302-6. Ολοκληρώθηκε η στοιχειοθεσία της έκδοσης *Σμύρνη. Η ανάπτυξη μιας μητρόπολης της ανατολικής Μεσογείου (17ος αι. – 1922)*. Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου. Αίθουσα Εκδηλώσεων Φιλοπόροδου Ομίλου Υμηττού (20-23 Σεπτεμβρίου 2012) προκειμένου να κυκλοφορηθεί στις αρχές του 2016. Τέλος εκδόθηκε από την Ελληνοαμερικανική Ένωση με την εποπτεία του Κέντρου (επιστημονική τεκμηρίωση Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη) ο 7ος τόμος του έργου *Ελληνικές Παραδοσιακές Φορεσιές. Πελοπόννησος*, Αθήνα 2015, σελ. 190.

Το Κέντρο υλοποίησε το έργο «Εθνικό Δίκτυο Ψηφιακής Τεκμηρίωσης της Άυλης και Υλικής Πολιτιστικής Κληρονομιάς» στα πλαίσια του Προγράμματος Ψηφιακή Σύγκλιση (επιστημονικοί υπεύθυνοι Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη, 2012-2013, Ευάγγελος Καραμανές, 2014-2015). Ανανεώθηκε πλήρως ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός του Κέντρου με την προμήθεια σύγχρονων υπολογιστών και των σχετικών περιφερειακών συσκευών. Δημιουργήθηκε ψηφιακό αποθετήριο λαογραφικού υλικού με την προμήθεια σύγχρονου εξοπλισμού. Διαμορφώθηκε ειδικός χώρος (δωμάτιο υπολογιστών) στο κτήριο της Ηπίτου 3, ενώ εγκαταστάθηκαν τρεις νέοι εξοπλιστές (σέρβερ) στον ειδικό χώρο του Μεγάρου της Ακαδημίας. Έτσι δημιουργήθηκαν: α). Ψηφιακά αποθετήρια Παροιμιών (133 χιλιάδες τεκμήρια), λαϊκών Παραδόσεων (6,5 χιλιάδες τεκμήρια), της Επετηρίδας και εκδόσεων του Κέντρου και της Ακαδημίας Αθηνών, αρχιτεκτονικών σχεδίων και φωτογραφιών (με δυνατότητα ηλεκτρονικής ενημέρωσης, αναζήτησης και ανάκτησης των τεκμηρίων)¹. β). Εφαρμογή ψηφιακού μητρώου (ηλεκτρονική εγγραφή, αναζήτηση και ενημέρωση του μητρώου πατριδοτοπικών, πολιτιστικών κ.λπ. συλλόγων). γ). Ψηφιακό κοινωνικό δίκτυο – online Κοινότητα (forum, social media). δ). Συνεργατική πλατφόρμα η οποία προσφέρει ενοποιημένη πρόσβαση και δυνατότητα περιήγησης μέσω της νέας δικτυακής Πύλης (kentrolaografias.gr) σε συναφείς διαδικτυακές υπηρεσίες («Ψηφιακός Άτλας του Παραδοσιακού Πολιτισμού» στο οποίο αποτυπώνονται εκφάνσεις του λαϊκού πολιτισμού, υλικού και

1. Ψηφιακό αποθετήριο της Επετηρίδας του ΚΕΕΑ και εκδόσεών του, <http://editions.academyofathens.gr/epetirides/xmlui/handle/20.500.11855/2?locale-attribute=en>

Ψηφιακό αποθετήριο παροιμιών και λαϊκών παραδόσεων, <http://repository.kentrolaografias.gr/xmlui/>

πνευματικού «Ψηφιακός οδηγός καταγραφής και διάσωσης του παραδοσιακού πολιτισμού», με στόχο κυρίως εκπαιδευτικό, κ.ά.). Τα αποτελέσματα του έργου παρουσιάστηκαν σε ειδική ημερίδα την Παρασκευή 27 Νοεμβρίου 2015 στην Ανατολική Αίθουσα του Μεγάρου της Ακαδημίας Αθηνών από τον διευθύνοντα και επιστημονικό υπεύθυνου του έργου, τους ερευνητές και τους επιστημονικούς συνεργάτες του Κέντρου.

Το Κέντρο ψηφιοποίησε και τεκμηρίωσε σε ειδικές βάσεις δεδομένων το Κινηματογραφικό Αρχείο, αντικείμενα της Μουσειακής Συλλογής, της Συλλογής Μουσικών Οργάνων, θεματικών εκθέσεων του και μουσειακών συλλογών των οποίων έχει την επιστημονική επιμέλεια, στο πλαίσιο του προγράμματος για την προβολή του Έργου των Ερευνητικών Κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών στον παγκόσμιο ιστό. Στο ψηφιακό αποθετήριο της Ακαδημίας περιελήφθησαν επίσης ψηφιοποιημένα τεκμήρια του Αρχείου Χειρογράφων του Κέντρου².

Οι ερευνητές του Κέντρου πραγματοποίησαν πέντε δεκαήμερες, και αρκετές επ' ευκαιρία, αποστολές για επιτόπια λαογραφική έρευνα, ως εξής: Γιώργος Βοζίκας (Νομός Σερρών, 7 - 16/10/2015), Ευάγγελος Καραμανές (Νομός Λευκάδας, 24 - 31/10/2015), Ζωή Μάργαρη (Νομοί Ηλείας και Μεσσηνίας, 21 - 29/12/2015), Ανδρομάχη Οικονόμου (Νομός Αρκαδίας 27/08 - 5/09/2015), Κυριακή Χρυσού-Καρατζά (Νομός Κυκλάδων, Νήσος Μύκονος, 6 - 15/11/2015). Στο Αρχείο του Κέντρου εισήχθησαν 19 συλλογές λαογραφικού υλικού μεταξύ των οποίων η μουσική και κινηματογραφική Συλλογή του αειμνήστου ιατρού και Νομάρχη Γρεβενών Δημητρίου Ρίγγου και της συζύγου του Μίκας Ζαχαροπούλου. Συνεχίστηκε η τεκμηρίωση χειρογράφων, φωτογραφιών, ηχογραφήσεων, κινηματογραφήσεων και μουσειακών αντικείμενων στις Βάσεις Δεδομένων και του Εθνικού Ευρετηρίου της Άυλης Πολιτισμικής Κληρονομιάς. Στην Βιβλιοθήκη εισήχθησαν 450 τίτλοι βιβλίων. Το Κέντρο υποδέχτηκε για πρακτική άσκηση τέσσερεις φοιτητές προερχόμενους από ισάριθμες πανεπιστημιακές σχολές.

Οι ερευνητές συμμετείχαν με ανακοινώσεις σε συνέδρια, παρέδωσαν μαθήματα σε ανοιχτά πανεπιστήμια και άλλες Σχολές (Λαϊκό Πανεπιστήμιο της Εταιρείας Φίλων του Λαού, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, κ.α.) και δημοσίευσαν 25 επιστημονικές μελέτες. Το Κέντρο πραγματοποίησε εκθέσεις και ομιλίες ερευνητών στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και Παράδοσης «Αγγελική Χατζημιχάλη» του Δήμου Αθηναίων σχετικές με τα έθιμα και τα δρώμενα της

2. Βλ. repository.academyofathens.gr/keel/index.php/gr

Ειδικότερα, Ψηφιακό αποθετήριο κινηματογραφήσεων, <http://repository.academyofathens.gr/gr/video2>

Ψηφιακό αποθετήριο τρισδιάστατων μουσειακών αντικειμένων, <http://repository.academyofathens.gr/keel/index.php/gr/objects3d>

Αποκριάς (έκθεση: 1-23 Φεβρουαρίου 2015, ομιλίες: 8 και 15 Φεβρουαρίου 2015), του Πάσχα (έκθεση: 4-19 Απριλίου 2015, ομιλία: 5 Απριλίου 2015) και των Χριστουγέννων (ομιλίες 13 και 20 Δεκεμβρίου 2015).

[Ευάγγελος Καραμανές]

2016

Το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας εξέδωσε τον συλλογικό τόμο: *Σμύρνη: η ανάπτυξη μιας μητρόπολης της ανατολικής Μεσογείου (17^{ος} αι. – 1922). Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου. Αίθουσα Εκδηλώσεων Φιλοπρόόδου Ομίλου Υμηττού (20-23 Σεπτεμβρίου 2012)*, Γενική επιμέλεια, Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη, επιστημονική επιμέλεια, Ιωάννης Καραχρήστος, Παρασκευάς Ποτηρόπουλος, Δημοσιεύματα του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, αρ. 32, Φιλοπρόοδος Όμιλος Υμηττού (Φ.Ο.Υ.), εκτύπωση: Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα 2016, σελ. 512 [ISBN: 978-960-404-303-3]. Επίσης εξέδωσε δύο διπλούς τόμους της Επετηρίδας του με επιμέλεια του διεθύνοντος: *Επετηρίς του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών*, τόμ. 31-32 (2004-2009), Αθήνα 2016, σελ. 656 και τόμ. 33-34 (2010-2013), Αθήνα 2016, σελ. 900 [ISSN 1011-7946]. Ο πρώτος τόμος περιλαμβάνει δεκαέξι μελέτες ερευνητών με θέμα τις επιτόπιες έρευνες του Κέντρου, πρακτικά ημερίδας που πραγματοποιήθηκε με την ευκαιρία των εγκαίνιων της νέας στέγης του, στις 3 Ιουνίου 2006. Ο δεύτερος περιλαμβάνει εικοσιτέσσερις μελέτες ερευνητών και επιστημονικών συνεργατών καθώς και Πρακτικά ημερίδας με θέμα «Διασχίζοντας το Αιγαίο: Μεταναστεύσεις και πολιτισμικές αλληλεπιδράσεις. Το παράδειγμα των Μικρασιατών της Αττικής» (έξη κείμενα). Στους δύο τόμους παρουσιάζονται επίσης τα πεπραγμένα του Κέντρου για τα έτη 2004-2008 και 2009-2013 (λαογραφικές αποστολές και άλλες επιτόπιες έρευνες, αρχειακές εργασίες, ερευνητικά προγράμματα, συνέδρια, εκθέσεις, συνεργασίες με επιστημονικούς και άλλους φορείς, κ.λπ.).

Σε συνέχεια της υλοποίησης και ολοκλήρωσης του έργου «Εθνικό Δίκτυο Ψηφιακής Τεκμηρίωσης της Αυλής και Υλικής Πολιτιστικής Κληρονομιάς» κατά το προηγούμενο έτος (2015) με την προμήθεια σύγχρονου εξοπλισμού και την δημιουργία ψηφιακών αποθετηρίων των Αρχείων Παροιμιών (133 χιλιάδες τεκμήρια) λαϊκών Παραδόσεων (6,5 χιλιάδες τεκμήρια) και την προβολή τους στο διαδίκτυο όπως και της Επετηρίδας και εκδόσεων του αλλά και ειδικών ψηφιακών συλλογών του καθώς και τεκμηρίων της Βιβλιοθήκης της Ακαδημίας και αρχιτεκτονικών σχεδίων, το Κέντρο συνεργάστηκε με το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ) για την προβολή του εν λόγω ψηφιακού

αποθέματος και μέσω του searchculture.gr του Ελληνικού Συνσυνερευτή Ψηφιακού Περιεχομένου Πολιτιστικής Κληρονομιάς και αντίστοιχες ευρωπαϊκές ψηφιακές υποδομές.

Οι ερευνητές πραγματοποίησαν πέντε πενθήμερες, και αρκετές επ' ευκαιρία, αποστολές για επιτόπια λαογραφική έρευνα, ως εξής: Μαρία Ανδρουλάκη (Νομός Δωδεκανήσου, Νήσος Ρόδος, 12 - 16/12/2016), Γιώργος Βοζίκας (Νομός Σερρών, 14 - 18/11/2016), Ζωή Μάργαρη (Νομοί Ηλείας και Μεσσηνίας, 4 - 8/12/2016), Ανδρομάχη Οικονόμου (Νομός Αρκαδίας, 5 - 9/09/2016), Κυριακή Χρυσού-Καρατζά (Νομός Κυκλάδων, Νήσος Μύκονος, 7 - 11/11/2016).

Στο Αρχείο του Κέντρου εισήχθησαν 9 συλλογές λαογραφικού υλικού. Συνεχίστηκε η τεκμηρίωση χειρογράφων, φωτογραφιών, ηχογραφήσεων, κινηματογραφήσεων και μουσειακών αντικείμενων στις Βάσεις Δεδομένων και του Ευρετηρίου της Άυλης Πολιτισμικής Κληρονομιάς και η ψηφιοποίηση ηχητικού, φωτογραφικού και άλλου υλικού. Στην Βιβλιοθήκη εισήχθησαν 350 τίτλοι βιβλίων κυρίως χάρη σε δωρεές και ανταλλαγές με εκδόσεις του Κέντρου και έγινε ηλεκτρονική καταλογογράφηση τους (όπως και βιβλίων προορισμένων για το Κέντρο Ερεύνης της Ελληνικής Κοινωνίας και το Κέντρο Ερεύνης Νεοελληνικών Διαλέκτων και Ιδιομάτων). Το Αρχείο και την Βιβλιοθήκη του Κέντρου επισκέφθηκαν, με σκοπό την επιστημονική έρευνα, περί τους 130 ερευνητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Το Κέντρο υποδέχτηκε για πρακτική άσκηση τρεις φοιτήτριες προερχόμενες από την Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (δύο από το Τμήμα Φιλολογίας και μία από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών).

Οι ερευνητές και μέλη του προσωπικού δημοσίευσαν 40 μελέτες στην Επετηρίδα του Κέντρου, σε άλλες συλλογικές εκδόσεις και επιστημονικά περιοδικά. Συμμετείχαν σε συνέδρια με ανακοινώσεις και παρέδωσαν μαθήματα σε Πανεπιστήμια και άλλες Σχολές (Λαϊκό Πανεπιστήμιο της Εταιρείας Φίλων του Λαού, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Ινστιτούτο Επιμόρφωσης Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, Φιλοσοφική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών, Θερινά Σχολεία πανεπιστημιακών Σχολών, κ.ά.). Συμμετείχαν ως μέλη σε ειδικές Επιτροπές υπουργείων.

Ερευνητές πραγματοποίησαν δύο ομιλίες στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και Παράδοσης «Αγγελική Χατζημιχάλη» του Δήμου Αθηναίων με θέμα την εθιμολογία της Αποκριάς (28 Φεβρουαρίου 2016) και της περιόδου του Πάσχα (24 Απριλίου 2016) και σε άλλους επιστημονικούς και πολιτιστικούς φορείς. Το Κέντρο συμμετείχε στην αναδρομική Έκθεση κεραμικής του Βασιλείου Ανετόπουλου με θέμα «Μνήμες Διαδρομές», Διεθνές Κέντρο Κεραμικής Οικογένειας Βασιλείου Ανετόπουλου στο Μαλάκι Μαγνησίας (Εγκαίνια: 18 Σεπτεμβρίου 2016. Διάρκεια: 18-28 Σεπτεμβρίου 2016). Συμμετείχε στην εκπαιδευτική ημερίδα του Δικτύου Μουσείων και Πολιτιστικών Φορέων του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας (Δράσεις Πολιτισμού 2016,

Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων «Μελίνα Μερκούρη», 18 Σεπτεμβρίου 2016).

[Ευάγγελος Καραμανές]

2017

Το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας εξέδωσε τα έργα: Αλίκη Λάμπρου, *Ο αργαλειός στη Σκύρο. Καταγραφές μαρτυριών παλαιών υφαντριών*, εισαγωγή - επιμέλεια: Παρασκευάς Ποτηρόπουλος, επιστημονικός υπεύθυνος: Ευάγγελος Καραμανές, σειρά Πηγές του Λαϊκού Πολιτισμού αρ. 11, Αθήνα 2017, σελ. 148, ISBN: 978-960-404-325-5. *Γαμήλια έθιμα των Βλαχοχωρίων της Πίνδου. Πρώιμες λαογραφικές καταγραφές φοιτητών του Ν. Γ. Πολίτη*, εισαγωγή - επιμέλεια: Ευάγγελος Καραμανές, σειρά Πηγές του Λαϊκού Πολιτισμού αρ. 12, Αθήνα 2017, σελ. 110, ISBN: 978-960-404-329-3. Ολοκληρώθηκε η επεξεργασία της μουσικολογικής έκδοσης *Δημοτικά τραγούδια Ευρυτανίας. Συλλογή Σπυρ. Δ. Περιστέρη 1959-1962*, που εντάσσεται στην εκδοτική σειρά «Πηγές του Λαϊκού Πολιτισμού», καθώς του δίτομου έργου των *Πρακτικών του Συνεδρίου Λαϊκή Ιατρική και Ιατρική Επιστήμη, Σχέσεις Αμφίδρομες που εντάσσεται στην σειρά των «Δημοσιευμάτων» του Κέντρου.*

Οι ερευνητές πραγματοποίησαν εννέα πενήνήμερες αποστολές για επιτόπια λαογραφική έρευνα ως εξής: Ευάγγελος Καραμανές (Νομός Λευκάδας, 4 - 8/09/2017), Ανδρομάχη Οικονόμου (Νομός Έβρου, 31/07 - 4/08/2017), Γεώργιος Βοζίκας (Νομός Κορινθίας, 25 - 29/08/2017), Ιωάννης Καραχρήστος (Νομός Φθιώτιδας, 14 - 18/11/2017), Ζωή Μάργαρη (Νομοί Ηλείας και Μεσσηνίας, 23 - 27/12/2017), Ιωάννης Πλεμμένος (Νομός Μαγνησίας, Νήσος Σκιάθος, 20 - 24/11/2017), Παρασκευάς Ποτηρόπουλος (Νομός Αττικής, Νήσος Κύθηρα, 18 - 22/08/2017), Κυριακή Χρυσού-Καρατζά (Νομός Κυκλάδων, Νήσος Θήρα, 15 - 19/09/2017), Λουΐζα Καραπιδάκη (Νομός Χανίων, 25 - 29/10/2017). Πραγματοποιήθηκαν, επίσης, επ' ευκαιρία αποστολές για την καταγραφή στοιχείων του υλικού πολιτισμού, εθιμικών εκδηλώσεων και δρωμένων.

Πραγματοποιήθηκε ειδική ημερίδα στην Ακαδημία Αθηνών, την Τετάρτη 8 Νοεμβρίου με θέμα «Επιτόπιες έρευνες του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών (2011-2015)», κατά την οποία παρουσιάστηκαν από τους ερευνητές τα πορίσματα των επιτοπίων λαογραφικών ερευνών τους. Στην ημερίδα παρέστησαν ακαδημαϊκοί, ερευνητές από πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα, φοιτητές, εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης και πατριδοτοπικών συλλόγων, και φίλοι της Λαογραφίας. Οι εισηγήσεις και οι συζητήσεις κατέδειξαν την μεγάλη σημασία των λαογραφικών αποστολών για την επιστημονική έρευνα.

Στο Αρχείο του Κέντρου εισήχθησαν 10 συλλογές λαογραφικού υλικού από ερευνητές και ιδιώτες. Συνεχίστηκε η ψηφιοποίηση και τεκμηρίωση χειρογράφων, φωτογραφιών, ηχογραφήσεων, κινηματογραφήσεων και μουσειακών αντικείμενων και η ενημέρωση των Βάσεων Δεδομένων και του Ευρετηρίου της Άυλης Πολιτισμικής Κληρονομιάς. Στην Βιβλιοθήκη εισήχθησαν 250 τίτλοι βιβλίων κυρίως χάρη σε δωρεές και ανταλλαγές με εκδόσεις του Κέντρου και έγινε ηλεκτρονική καταλογογράφηση τους (όπως και βιβλίων προορισμένων για το Κέντρο Ερεύνης της Ελληνικής Κοινωνίας). Το Αρχείο και την Βιβλιοθήκη του Κέντρου επισκέφθηκαν, με σκοπό την επιστημονική έρευνα, περί τους 120 ερευνητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Το Κέντρο υποδέχτηκε μία φοιτήτρια του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών για πρακτική άσκηση διάρκειας τεσσάρων μηνών και δύο φοιτήτριες του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου για πρακτική άσκηση διάρκειας τριών μηνών.

Οι εργασίες του Κέντρου παρουσιάστηκαν, με ειδικές ομιλίες του διευθύνοντος και ερευνητών, σε τάξεις μεταπτυχιακών φοιτητών του Προγράμματος Ελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Columbia (Η.Π.Α.) και της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων που επισκέφθηκαν τους χώρους του την Παρασκευή 21 Ιουλίου 2017 και την Τρίτη 19 Δεκεμβρίου 2017, αντίστοιχως. Επίσης σε φοιτητές μεταπτυχιακών σεμιναρίων στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Το Κέντρο επισκέφθηκαν μαθητές του 5ου Γενικού Λυκείου Ηλιούπολης Αττικής «Ευάγγελος Παπανούτσος», την Τετάρτη 22 Φεβρουαρίου 2017 και του 1ου Επαγγελματικού Λυκείου Ασπροπύργου Αττικής, την Πέμπτη 23 Φεβρουαρίου 2017, μαζί με τους υπεύθυνους καθηγητές τους και παρακολούθησαν ειδικές ομιλίες ερευνητών.

Ολοκληρώθηκε η μεταστέγαση και η επανέκθεση του υλικού του Μουσείου Ακριτικής Παράδοσης της Παλαιόχωρας Χανίων που επιμελείται επιστημονικά το Κέντρο με ειδική αποστολή του. Ολοκληρώθηκε η καταγραφή της συλλογής του Λαογραφικού Μουσείου Καβάλου Λευκάδας. Εγκρίθηκε η μουσειολογική μελέτη του Λαογραφικού Μουσείου Αράχοβας Βοιωτίας, το οποίο επιμελείται το Κέντρο, από το Συμβούλιο Μουσείων του Υπουργείου Πολιτισμού.

Οι ερευνητές δημοσίευσαν 30 επιστημονικές μελέτες, συμμετείχαν σε συνέδρια με ανακοινώσεις και παρέδωσαν μαθήματα σε Πανεπιστήμια και άλλες Σχολές (Ινστιτούτο Επιμόρφωσης Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Λαϊκό Πανεπιστήμιο της Εταιρείας Φίλων του Λαού κ.ά.), συμμετείχαν σε επιστημονικές και άλλες υπηρεσιακές επιτροπές. Μέλη του διοικητικού προσωπικού του Κέντρου παρακολούθησαν επιμορφωτικά σεμινάρια και ημερίδες στην Ακαδημία Αθηνών κ.α.

Παρουσιάστηκε η προαναφερθείσα έκδοση *Γαμήλια έθιμα των Βλαχωχωρίων της Πίνδου*. Πρώιμες λαογραφικές καταγραφές φοιτητών του

Ν. Γ. Πολίτη, σε ειδική εκδήλωση στην Ακαδημία Αθηνών στις 18 Οκτωβρίου. Πραγματοποιήθηκαν ομιλίες ερευνητών στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και Παράδοσης «Αγγελική Χατζημιχάλη» του Δήμου Αθηναίων με θέμα την εθιμολογία της Αποκριάς (Κυριακή 5 Φεβρουαρίου), της περιόδου του Πάσχα (Κυριακή 9 Απριλίου) και της περιόδου του Δωδεκαημέρου (Κυριακή 17 Δεκεμβρίου). Επίσης ερευνητές έκαναν ομιλίες λαογραφικής θεματολογίας σε επιστημονικούς και πολιτιστικούς φορείς και συμμετείχαν σε παρουσιάσεις νέων εκδόσεων.

[Ευάγγελος Καραμανές]

2018

Το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας εξέδωσε τα έργα: *Λαϊκή ιατρική και ιατρική επιστήμη. Σχέσεις αμφίδρομες. Πρακτικά Πανελληνίου Επιστημονικού Συνεδρίου, Αθήνα, 7-11 Μαρτίου 2012* (Οργάνωση: Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών και Ιστορικό Παλαιογραφικό Αρχείο του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τραπέζης), Επιμέλεια ύλης και επιστημονική επιμέλεια Κυριακή Χουσσού-Καρατζά, Γενική επιμέλεια, Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη, Υπεύθυνος έκδοσης Ευάγγελος Θ. Καραμανές, Δημοσιεύματα του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, αρ. 33, εκτύπωση: Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα 2018, τόμ. Α', σελ. 506, τόμ. Β' σελ. 502, ISBN [τόμ. Α']: 978-960-404-339-2, ISBN [τόμ. Β']: 978-960-404-340-8, ISBN [SET]: 978-960-404-341-5. *Δημοτικά τραγούδια Ευρυτανίας. Συλλογή Σπυρ. Δ. Περιστέρη 1959, 1962*, Επιστημονική και εκδοτική επιμέλεια: Αναστάσιος Δ. Ηλιόπουλος, Επιμέλεια - ηλεκτρονική επεξεργασία της μουσικής ύλης: Ζωή Αναγνωστοπούλου, Επιστημονική υπεύθυνη, πρόλογος: Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη, Υπεύθυνος εκδοτικής σειράς: Ευάγγελος Θ. Καραμανές, Σειρά Πηγές του Λαϊκού Πολιτισμού αρ. 13, Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, Αθήνα 2018, σελ. LXXII + 542 (+ 11 CD + 1 DVD), ISBN: 978-960-404-332-3.

Με αφορμή την συμπλήρωση εκατό χρόνων λειτουργίας του Κέντρου (1918-2018) πραγματοποιήθηκε επιτυχώς Διεθνές Συνέδριο με τίτλο «Από την επιτόπια έρευνα στο αρχείο: τα λαογραφικά και εθνολογικά αρχεία ως πόλοι έρευνας, εκπαίδευσης και πολιτισμού» / « Du terrain à l'archive : les archives de folklore et d'ethnologie en tant que pôles de recherche, d'éducation et de culture » στην Ακαδημία Αθηνών στις 14-16 Σεπτεμβρίου 2018. Στο Συνέδριο, επιχειρήθηκε συγκριτική και κριτική προσέγγιση των μεθόδων και των πρακτικών συλλογής του λαογραφικού υλικού και των επιτοπίων εθνο-

γραφικών-εθνολογικών ερευνών στον ευρωπαϊκό χώρο από τον 19ο αιώνα έως τις ημέρες μας, όπως και των πρακτικών αρχειοθέτησης του συναφούς υλικού. Συμμετείχαν με εισηγήσεις επιστήμονες από δέκα ευρωπαϊκές χώρες. Εταίρος του Κέντρου για την διοργάνωση του Συνεδρίου ήταν το γαλλόφωνο δίκτυο Εθνολογίας Eurethno και η International Society for Ethnology and Folklore (SIEF). Τα Πρακτικά του Συνεδρίου εκδόθηκαν από το Κέντρο. Στο Ενημερωτικό Δελτίο της SIEF του Νοεμβρίου 2018 δημοσιεύτηκαν δύο κείμενα του διευθύνοντος το Κέντρο με θέμα, αντιστοίχως, τα αποτελέσματα των εργασιών του προαναφερθέντος Συνεδρίου και την εκατονταετή επιστημονική δράση του Κέντρου (*Newsletter, International Society for Ethnology and Folklore*, vol. 16, no 2, Autumn 2018, σελ. 23-25 και 32-34).

Η εκπομπή «Διαβουλεύσεις» του τηλεοπτικού σταθμού της Βουλής των Ελλήνων παρουσίασε ειδικό αφιέρωμα στα εκατό χρόνια λειτουργίας του Λαογραφικού Αρχείου / Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών (1918-2018) (Ημερομηνία πρώτης προβολής: Σάββατο 30 Ιουνίου 2018). Η εκπομπή αναρτήθηκε στο κανάλι της Βουλής στο you tube (διάρκεια 1:41') και χρησιμοποιείται για εκπαιδευτικούς σκοπούς [σύνδεσμος <https://www.youtube.com/watch?v=8d219MuGosQ>].

Την Τετάρτη 18 Απριλίου 2018 κατά την επέτειο συμπλήρωσης 100 χρόνων από την ψήφιση του ιδρυτικού νόμου του Λαογραφικού Αρχείου (Ν. 1304, ΦΕΚ Α', αρ. 85/18.4.1918) πραγματοποιήθηκε σεμνή δεξίωση-παισιών και υπηρετούντων μελών του προσωπικού του Κέντρου στο αναγνωστήριο της βιβλιοθήκης.

Οι ερευνητές πραγματοποίησαν πέντε πενήνήμερες αποστολές για επιτόπια λαογραφική έρευνα ως εξής: Μαρία Ανδρουλάκη (Νομός Δωδεκανήσου, Νήσος Ρόδος, 13 - 17/11/2018), Ιωάννης Καραχρήστος (Νομός Φθιώτιδας, 3 - 7/12/2018), Ζωή Μάργαρη (Νομοί Αχαΐας, Ηλείας και Μεσσηνίας, 20 - 24/12/2018), Παρασκευάς Ποτηρόπουλος (Νομός Αττικής, Νήσος Κύθηρα, 27/11 - 1/12/2018), Λουΐζα Καραπιδάκη (Νομός Χανίων, 30/07 - 3/08/2018). Πραγματοποιήθηκαν, επίσης, επ' ευκαιρία αποστολές για την καταγραφή στοιχείων του υλικού πολιτισμού, εθιμικών εκδηλώσεων και δρωμένων (Οξύλιθος Κύμης Ευβοίας, περιοχή Γρεβενών, περιοχή Κοζάνης).

Στο Αρχείο του Κέντρου εισήχθησαν 20 συλλογές λαογραφικού υλικού από ερευνητές και ιδιώτες. Συνεχίστηκε η ψηφιοποίηση και τεκμηρίωση χειρογράφων, φωτογραφιών, ηχογραφήσεων, κινηματογραφήσεων και μουσειακών αντικειμένων και η ενημέρωση των Βάσεων Δεδομένων και του Ευρετηρίου της Άυλης Πολιτισμικής Κληρονομιάς. Ο διευθύνων αιτήθηκε στην Επιτροπή Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών ερευνητικό πρόγραμμα με τίτλο «Ψηφιοποίηση – επεξεργασία αναλογικού ηχητικού λαογραφικού υλικού» για την ψηφιοποίηση ασμάτων και αφηγήσεων, ύψους 4.840 Ευρώ. Το αίτημα έγινε δεκτό από την Επιτροπή (Συνεδρίαση της 10ης Οκτωβρίου 2018). Σε συνέ-

χεια του έργου «Εθνικό Δίκτυο Ψηφιακής Τεκμηρίωσης της Αυλής και Υλικής Πολιτιστικής Κληρονομιάς» ολοκληρώθηκε η ένταξη της ψηφιακής συλλογής του Κέντρου (Αρχεία Παροιμιών και Λαϊκών Παραδόσεων, εκδόσεις κ.ά.) στην Europeana, την ψηφιακή βιβλιοθήκη για τον πολιτισμό της Ευρώπης, μέσω του εθνικού συσσωρευτή SearchCulture του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (περ. *Καινοτομία, Έρευνα και Τεχνολογία* του ΕΚΤ, τεύχ. 111, Μάρτιος-Μάιος 2018, σελ. 20). Η Europeana, συγκεντρώνει σε μια δικτυακή πύλη στοιχεία της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς, προσφέροντας ελεύθερη πρόσβαση στο κοινό. Λειτουργεί ως Ευρωπαϊκός Πολιτιστικός Συσσωρευτής, αντλώντας περιεχόμενο πολιτιστικών ιδρυμάτων και φορέων διαμέσου των συνεργαζόμενων εθνικών συσσωρευτών.

Στην Βιβλιοθήκη εισήχθησαν 200 τίτλοι βιβλίων κυρίως χάρη σε δωρεές και ανταλλαγές με εκδόσεις του Κέντρου και έγινε ηλεκτρονική καταλογογράφηση τους (όπως και βιβλίων προορισμένων για το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Κοινωνίας). Το Αρχείο και την Βιβλιοθήκη του Κέντρου επισκέφθηκαν, με σκοπό την επιστημονική έρευνα, περί τους 120 ερευνητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Το Κέντρο υποδέχτηκε ένα φοιτητή και μία φοιτήτρια του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου για πρακτική άσκηση διάρκειας τριών μηνών και μία φοιτήτρια του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών για πρακτική άσκηση διάρκειας τεσσάρων μηνών. Κατόπιν αιτήματος της Σχολής Αρχιτεκτόνων του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (Τομέας Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού, Εργαστήριο Αρχιτεκτονικής, Μορφολογίας και Ρυθμολογίας), και στο πλαίσιο της σπουδαστικής άσκησης του 4ου εξαμήνου «Αρχιτεκτονικές Αποτυπώσεις», της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του ΕΜΠ όπου εκπονείται μελέτη αξιολόγων ιστορικών κτηρίων της Αθήνας, πραγματοποιήθηκε μελέτη και μέτρηση του κτηρίου του Κέντρου Λαογραφίας (οδός Ηπίτου 3) από ομάδα φοιτητών (5 άτομα) κατά τους μήνες Μάιο και Ιούνιο.

Ολοκληρώθηκε η μεταστέγαση του Μουσείου των Ακριτών της Ευρώπης στην Παλαιόχωρα Χανίων, η επανέκθεση και ο εμπλουτισμός του εκθεσιακού υλικού χάρη σε δύο εντεταλμένες αποστολές του Κέντρου (Λουΐζα Καραπιδάκη 2017 και 2018) και άλλες επιτόπιες επισκέψεις του διευθύνοντος, κατόπιν σχετικού αιτήματος και με την συνεργασία του Δήμου Καντάνου-Σελίνου. Το Μουσείο δημιουργήθηκε το 2006 στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού προγράμματος συνεργασίας ACRINET. Τα εγκαίνια της νέας στέγης του Μουσείου πραγματοποιήθηκαν στις 28 Σεπτεμβρίου 2018, από τον δήμαρχο Καντάνου-Σελίνου Αντώνη Περράκη, τον διευθύνοντα και την τέως διευθύντρια Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη. Λειτουργεί έχοντας ικανοποιητική επισκεψιμότητα με ευθύνη του Δήμου Καντάνου-Σελίνου και του Συλλόγου Φίλων του Μουσείου και με την επιστημονική επιμέλεια του Κέντρου Λαογραφίας.

Οι ερευνητές δημοσίευσαν 30 επιστημονικές μελέτες, συμμετείχαν σε συνέδρια με ανακοινώσεις και παρέδωσαν μαθήματα σε Πανεπιστήμια και άλλες Σχολές (Ινστιτούτο Επιμόρφωσης Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Λαϊκό Πανεπιστήμιο της Εταιρείας Φίλων του Λαού κ.ά.), συμμετείχαν σε επιστημονικές και άλλες υπηρεσιακές επιτροπές. Μέλη του διοικητικού προσωπικού του Κέντρου παρakoλoύθησαν επιμορφωτικά σεμινάρια και ημερίδες στην Ακαδημία Αθηνών κ.α.

Πραγματοποιήθηκε εκδήλωση παρουσίασης της προαναφερθείσας έκδοσης «Δημοτικά τραγούδια Ευρυτανίας» στην Ανατολική Αίθουσα του Μεγάρου της Ακαδημίας Αθηνών στις 23 Μαΐου 2018 (και στην πόλη της Λειβαδιάς με πρωτοβουλία του εκεί συλλόγου Ευρυτάνων στις 18 Νοεμβρίου) καθώς και του έργου «Λαϊκή ιατρική και ιατρική επιστήμη. Σχέσεις αμφίδρομες» στον ίδιο χώρο στις 5 Δεκεμβρίου 2018. Πραγματοποιήθηκαν ομιλίες ερευνητών στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και Παράδοσης «Αγγελική Χατζημιχάλη» του Δήμου Αθηναίων με θέμα την εθιμολογία της Αποκριάς (Κυριακή 4 Φεβρουαρίου 2018), της περιόδου του Πάσχα (Κυριακή 1η Απριλίου 2018) και της περιόδου του Δωδεκαημέρου (Κυριακή 16 Δεκεμβρίου). Επίσης ερευνητές έκαναν ομιλίες λαογραφικής θεματολογίας σε επιστημονικούς και πολιτιστικούς φορείς και συμμετείχαν σε παρουσιάσεις νέων εκδόσεων.

[Ευάγγελος Καραμανές]

2019

Ο επόπτης του Κέντρου Λαογραφίας, ακαδημαϊκός, κ. Στέφανος Ήμελλος διετέλεσε κατά το έτος 2019, Πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών.

Το Κέντρον εξέδωσε τα πρακτικά του Συνεδρίου που πραγματοποιήθηκε το 2018 με αφορμή την συμπλήρωση 100 χρόνων λειτουργίας του: *Du terrain à l'archive : les archives de folklore et d'ethnologie en tant que pôles de recherche, d'éducation et de culture* (Από την επιτόπια έρευνα στο αρχείο: τα λαογραφικά και εθνολογικά αρχεία ως πόλοι έρευνας, εκπαίδευσης και πολιτισμού). *Actes du XXXIème Atelier du réseau FER-EURETHNO, 1ère Conférence du Groupe de Travail Francophone de la SIEF, Athènes, 14-16 septembre 2018. Centenaire du Centre de Recherches du Folklore Hellénique de l'Académie d'Athènes (1918-2018)*, (sous la direction de Evangelos Karamanes). Publications du Centre de Recherches du Folklore Hellénique de l'Académie d'Athènes 34, Athènes 2019, pp. 488. ISBN 978-960-404-360-6. Η έκδοση παρουσιάστηκε σε ειδική εκδήλωση στην Ανατολική Αίθουσα του Μεγάρου της Ακαδημίας Αθηνών στις 31 Οκτωβρίου 2019.

Ολοκληρώθηκε το έργο «Ψηφιοποίηση – επεξεργασία αναλογικού ηχητικού λαογραφικού υλικού» (16 Ιανουαρίου – 31 Ιουλίου 2019) (επιστημονικός υπεύθυνος Ευάγγελος Καραμανές) κατά το οποίο ψηφιοποιήθηκαν 330 ώρες καταγραφών με τραγούδια και λαϊκές αφηγήσεις με χρηματοδότηση της Επιτροπής Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών. Υλοποιείται το έργο «Ψηφιοποίηση – επεξεργασία χειρογράφου και εντύπου πρωτογενούς λαογραφικού υλικού» (έναρξη 1 Οκτωβρίου 2019 έως 31 Μαρτίου 2020) με επιστημονικός υπεύθυνο τον διευθύνοντα Ευάγγελο Καραμανέ επίσης με χρηματοδότηση της Επιτροπής Ερευνών. Έως το τέλος του έτους 2019 είχαν ψηφιοποιηθεί 30 χιλιάδες τεκμήρια χειρογράφων και εντύπων λαογραφικών συλλογών που εισήχθησαν στο Αρχείο του Κέντρου από το έτος 2007 κ.ε. Στόχος είναι να ψηφιοποιηθεί στο πλαίσιο του έργου, εντός του 2020, το υλικό που εισήχθη στο Αρχείο έως και το έτος 2019.

Οι ερευνητές και το προσωπικό του Κέντρου πραγματοποίησαν δέκα πενήνήμερες αποστολές για επιτόπια λαογραφική έρευνα ως εξής: Ευάγγελος Καραμανές (Νομός Χαλκιδικής, 19 - 23/08/2019), Ανδρομάχη Οικονόμου (Νομός Έβρου, 16 - 20/09/2019), Γεωργίος Βοζίκας (Νομός Αχαΐας, 26 - 30/08/2019), Ζωή Μάργαρη (Νομοί Αχαΐας, Ηλείας και Μεσσηνίας, 23 - 27/12/2019), Ιωάννης Πλεμμένος (Νομός Κυκλάδων, Νήσος Πάρος, 26 - 30/08/2019), Παρασκευάς Ποτηρόπουλος (Νομός Αττικής, Νήσος Κύθηρα, 29/11/2019 - 3/12/2019), Κυριακή Χρυσού-Καρατζά (Νομός Κυκλάδων, Νήσος Αμοργός, 7 - 11/10/2019), Ζωή Αναγνωστοπούλου (Νομός Δωδεκανήσου, Νήσος Κάλυμνος, 23-27/09/2019), Λουίζα Καραπιδάκη (Νομοί Ηρακλείου, Λασιθίου και Ρεθύμνου, 12 - 16/11/2019), Ανδρέας Ζαχίλας (Νομός Φωκίδας, 19 - 23/08/2019).

Στο Αρχείο του Κέντρου εισήχθησαν 15 συλλογές λαογραφικού υλικού από ερευνητές και ιδιώτες μεταξύ των οποίων και τρία χειρόγραφα με εξορκιστικά και άλλα κείμενα του 18ου και 19ου αιώνα από την περιοχή Μεραμβέλλου Λασιθίου Κρήτης, προσφορά του παλαιού διευθυντή ερευνών του ΚΕΕΛ Γεωργίου Αικατερινίδη (αρ. χφου 5223α-γ). Ο κύριος Αικατερινίδης προσέφερε επίσης στο ΚΕΕΛ περί τις τέσσερις χιλιάδες αρνητικά του φωτογραφικού του αρχείου από τις επιτόπιες έρευνές του. Η κυρία Αλίκη Λάμπρου προσέφερε δύο σκυριανά κεραμικά στην Μουσειακή Συλλογή. Συνεχίστηκε η ψηφιοποίηση και τεκμηρίωση χειρογράφων, φωτογραφιών, ηχογραφήσεων, κινηματογραφήσεων και μουσειακών αντικείμενων και η ενημέρωση των Βάσεων Δεδομένων και του Ευρετηρίου της Άυλης Πολιτισμικής Κληρονομιάς.

Στην Βιβλιοθήκη εισήχθησαν 250 τίτλοι βιβλίων κυρίως χάρη σε δωρεές φίλων της Λαογραφίας και ερευνητών, ανταλλαγές με εκδόσεις του Κέντρου και αγορές. Έγινε καταλογογράφηση τους. Το Αρχείο και την Βιβλιοθήκη του Κέντρου επισκέφθηκαν, με σκοπό την επιστημονική έρευνα, περί τους 120 ερευνητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Ο διευθύνων υπέβαλε, εκ νέου, το παλαιό αίτημα του Κέντρου προς τον Δήμο Αθηναίων για παραχώρηση διαμερίσματος του β' ορόφου του κτηρίου της οδού Ηπίτου 1 προς χρήση από το Κέντρο. Απήλθινε σχετική επιστολή στον νέο Δήμαρχο Αθηναίων κ. Κώστα Μπακογιάννη (αρ. πρωτ. 19.965/27.8.2019). Ο διευθύνων υπέβαλε αίτημα για την έγκριση τριών νέων θέσεων ερευνητών (17.9.2009, Συνεδρία της Εφορευτικής Επιτροπής αρ. 98).

Το Κέντρο υποδέχτηκε έναν φοιτητή και μία φοιτήτρια του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου καθώς και μία φοιτήτρια του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου για πρακτική άσκηση διάρκειας τριών μηνών υπό την εποπτεία ερευνητών.

Σε ειδική ημερίδα που οργάνωσε το Αναγνωστήριον Καλύμνου «Αι Μούσαι» το Σάββατο 8 Ιουνίου 2019 στην Κάλυμνο έγινε προβολή του πρωτογενούς υλικού της κινηματογραφικής λαογραφικής αποστολής στο νησί των Γεωργίου Κ. Σπυριδάκη (1906-1975) και Γεωργίου Ν. Αικατερινίδη κατά το έτος 1964 και ομιλίες του διευθύνοντος και των παλαιών ερευνητών Παν. Ι. Καμηλάκη και Γ. Ν. Αικατερινίδη.

Οργανώθηκε τριήμερο εργασίας με θέμα «Craftspeople mobility in archaeological, historical and ethnographic record. A comparative perspective from the Aegean» σε συνεργασία με την Βρετανική Σχολή Αθηνών - Fitch Laboratory, (27-29 Σεπτεμβρίου 2019), στο οποίο συμμετείχαν με ανακοινώσεις έγκριτοι επιστήμονες, αρχαιολόγοι, λαογράφοι, εθνολόγοι και ιστορικοί από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Από το Κέντρο Λαογραφίας ομίλησαν ο διευθύνων, ο ερευνητής Παρ. Ποτηρόπουλος (μέλη της Οργανωτικής Επιτροπής), η ερευνήτρια Κυρ. Χρυσού-Καρατζά και ο παλαιός ερευνητής Παν. Καμηλάκης.

Στο Μουσείο των Ακριτών της Ευρώπης στην Παλαιόχωρα Χανίων, που λειτουργήσε με επιμέλεια του Κέντρου έχοντας ικανοποιητική επισκεψιμότητα. Πραγματοποιήθηκαν εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές δημοτικών σχολείων (επιμ. Λουίζα Καραπιδάκη).

Πραγματοποιήθηκαν ομιλίες, που απευθύνονταν στο γενικότερο κοινό, στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και Παράδοσης «Αγγελική Χατζημιχάλη» του Δήμου Αθηναίων με θέμα την εθιμολογία της Αποκριάς (Κυριακή 29 Φεβρουαρίου, από την ερευνήτρια Ζωή Μάργαρη), και στην αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου του Δημαρχείου Κορυδαλλού με θέμα τα έθιμα της πασχαλινής περιόδου (Παρασκευή 19 Απριλίου, από τον διευθύνοντα το Κέντρο). Ερευνητές πραγματοποίησαν ομιλίες λαογραφικής θεματολογίας σε επιστημονικούς και πολιτιστικούς φορείς (Συμπόσιο Κεραμικής στο Μουσείο αγγειοπλαστικής – κεραμικής της οικογ. Ευάγγ. Ανετόπουλου στο Μαλάκι Μαγνησίας στις 21-22 Σεπτεμβρίου, εκδήλωση για τον λαογράφο του Κορωπίου Γιάννη Πρόφη σε συνεργασία με τον Δήμο Κορωπίας στο Δημαρχείο Κορωπίου στις 3 Νοεμβρίου 2019, εκδήλωση για τα 40 χρόνια του Λυκείου Ελληνίδων Λάρισας, στην έδρα του στην Λάρισα στις 16 Νοεμβρίου 2019 και άλλες). Επίσης ερευνητές

συμμετείχαν σε παρουσιάσεις νέων εκδόσεων και έκαναν παρεμβάσεις σε μέσα μαζικής ενημέρωσης για θέματα του επιστημονικού τους αντικειμένου.

Οι ερευνητές δημοσίευσαν 35 επιστημονικές μελέτες και συμμετείχαν σε συνέδρια με ανακοινώσεις, σε οργανωτικές και επιστημονικές επιτροπές Συνεδρίων. Επίσης παρέδωσαν μαθήματα σε Πανεπιστήμια και άλλες Σχολές (Ινστιτούτο Επιμόρφωσης Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Λαϊκό Πανεπιστήμιο της Εταιρείας Φίλων του Λαού, Θερινά Σχολεία Πανεπιστημίων και άλλων φορέων, κ.ά.).

Μέλη του προσωπικού συμμετείχαν σε υπηρεσιακές επιτροπές, συμβούλια (Επιστημονικό Συμβούλιο των Ερευνητικών Κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών, κ.ά.), επιστημονικές επιτροπές (Εθνική Επιτροπή για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά, Δίκτυο Μουσείων και Πολιτιστικών φορέων του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας κ.ά.) και στο Δ.Σ. του Συλλόγου των Ερευνητών της Ακαδημίας. Η τέως διευθύντρια και επιστημονική συνεργάτις του Κέντρου Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη ορίστηκε μέλος της Επιτροπής «Ελλάδα 2021». Ερευνητές του Κέντρου υπήρξαν αξιολογητές μεταπτυχιακών υποτροφιών και ερευνητικών προγραμμάτων, συμμετείχαν σε επιτροπές μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών και διδακτορικών διατριβών, σε επιτροπές κρίσεως μελών Διδακτικού Προσωπικού ΑΕΙ και ερευνητών Ερευνητικών Κέντρων. Είναι μέλη Συντακτικών Επιτροπών ελληνικών και ξένων επιστημονικών περιοδικών. Επίσης, μέλη του διοικητικού προσωπικού του Κέντρου παρακολούθησαν επιμορφωτικά σεμινάρια και ημερίδες στην Ακαδημία Αθηνών κ.α.

[Ευάγγελος Καραμανές]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ